

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **K. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2010, č. j. 61 Az 43/2008 - 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 30. 5. 2008, č. j. OAM-410/VL-07-12-2008 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný o tom, že se žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítá jako zjevně nedůvodná. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Ostravě žalobou ten rozsudkem ze dne 18. 5. 2010, č. j. 61 Az 43/2008 - 19, napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud ve svém rozsudku vyšel z právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 – 48, publikovaného

pod č. 1724/2008 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Žalovaný dle krajského soudu opomenul posoudit tvrzené důvody ohledně pronásledování žalobce v zemi původu (vyhrožování a fyzické napadení věřitelem, přičemž policie, na kterou se obrátil, mu nikterak nepomohla pro svoji zkorumpovanost), ačkoliv je žalobce ve správním řízení uvedl. Žalovaný tak zatížil své rozhodnutí vadou, neboť je povinen zabývat se i jinými skutečnostmi a tvrzeními žalobce, než jen těmi, které podporují závěr, že žalobce jednal v úmyslu legalizovat svůj pobyt na území ČR. Krajský soud dále poukázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, dle něhož je správní orgán povinen i v rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné dle § 16 odst. 2 zákona o azylu vypořádat otázku možného udělení doplňkové ochrany. Krajský soud tak zrušil rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, jelikož žalovaný neposoudil judikaturou dovozené třetí kritérium třístupňového testu, vyplývajícího z § 16 odst. 2 zákona o azylu a opomenul vypořádat otázku doplňkové ochrany.

Rozsudek napadl žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel uvádí, že z rozhodnutí je zřejmé, že žalobce podal svou žádost účelově teprve poté, kdy mu hrozilo nucené opuštění republiky. Nic mu přitom nebránilo, aby požádal o mezinárodní ochranu dříve. Krom toho se stěžovatel domnívá, že posuzování otázky doplňkové ochrany v situaci, kdy je žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, odporuje zákonu. Povinnost zkoumat existenci možné hrozící vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu ukládá zákon jen v případě postupu dle § 16 odst. 1 písm. e) a f). Stěžovateli je známa rozdílná judikatura Nejvyššího správního soudu v dané věci, jakož i fakt, že předmětná otázka je položena k zodpovězení rozšířenému senátu. To je ostatně i důvod, proč stěžovatel považuje kasační stížnost za přijatelnou. Konečně stěžovatel namítá, že v daném případě neměl krajský soud jako své argumentační opory využít rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 – 48, neboť ten byl vydán až po vydání správního rozhodnutí. I tak má ovšem stěžovatel zato, že požadavkům plynoucím z uvedeného rozsudku dostál.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Řízení o kasační stížnosti stěžovatele bylo zdejším soudem usnesením ze dne 1. 9. 2010, č. j. 2 Azs 35/2010 - 36, přerušeno. Senát Nejvyššího správního soudu rozhodující ve věci sp. zn. 7 Azs 79/2009 totiž usnesením ze dne 15. 4. 2010 postoupil věc uvedené spisové značky rozšířenému senátu podle § 17 odst. 1 s. ř. s., neboť při předběžném projednávání věci dospěl k odlišnému právnímu závěru, než jaký byl vysloven v již zmiňovaném rozhodnutí ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78. Posouzení otázky, kterou se zabýval rozšířený senát, je přitom zásadní i pro nyní projednávanou věc. Dne 8. 3. 2011 rozšířený senát usnesením č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, v předložené věci rozhodl. S ohledem na to, že odpadla překážka, kvůli níž bylo řízení přerušeno, Nejvyšší správní soud rozhodl o pokračování v řízení o kasační stížnosti, a to usnesením ze dne 16. 3. 2011, č. j. 2 Azs 35/2010 - 47.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu § 104a s. ř. s., zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

V rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, publikovaném pod č. 1143/2007 Sb. NSS, zdejší soud uvedl, že kasační stížnost může být ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná i v případě, kdy je podána Ministerstvem vnitra, které v řízení o správní žalobě figurovalo v roli žalovaného. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany podrobně věnoval například ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57. Z těchto rozhodnutí plyne, že přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Taková situace právě nyní nastala. Předmětem sporu je výklad právní otázky, která byla předestřena rozšířenému senátu zdejšího soudu, coby sjednocovacímu mechanismu judikatury tohoto soudu a zprostředkovaně i v rámci celého správního soudnictví. Rozšířený senát již sice rozhodl, a tedy judikaturu sjednotil, avšak je třeba posoudit, zda krajský soud v nyní projednávaném případě dospěl ke shodným závěrům jako rozšířený senát.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Spornou otázkou je, zda stěžovatel pochybil, pokud se v případě posouzení žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu nezabýval možností aplikace dalších ustanovení tohoto zákona (zejména § 12, § 14a). Výklad této právní otázky sjednotil rozšířený senát ve svém rozhodnutí ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107. V něm se uvádí, že zjevnou nedůvodnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany je nutno posuzovat z hlediska všech forem mezinárodní ochrany upravených zákonem o azylu. Žádost o udělení mezinárodní ochrany lze tedy zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i z hlediska § 13, § 14 a § 14b tohoto zákona. Tomu nebrání ani dikce § 14 zákona o azylu. I v případě rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu totiž musely být v předchozím řízení nutně zvažovány případné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud nebyly shledány, tedy žádost byla vyhodnocena z hlediska tohoto ustanovení jako zjevně nedůvodná, je třeba se dále zabývat tím, zda zde nejsou relevantní důvody podle § 14

zákona o azylu. Obdobné závěry platí i pro azyl a doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny podle § 13 a § 14b zákona o azylu.

Z napadeného rozhodnutí stěžovatele v dané věci přitom plyne, že těmito otázkami se vůbec nezabýval a soustředil se pouze na to, že žalobce mohl podat žádost o mezinárodní ochranu již dříve. V tomto ohledu tedy stěžovatel při svém rozhodování skutečně pochybil.

Otázkou ovšem zůstává, zda takové pochybení musí mít za následek zrušení napadeného rozhodnutí, pokud by na něj žalobou nebylo poukazováno. Tuto otázku zodpovědělo rozhodnutí rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, z něhož vyplývá, že krajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů.

Zbývá tak aplikovat závěry uvedeného rozhodnutí na nyní projednávanou věc. Žalobce v žalobě nenamítal, že mu měla být udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. V tomto směru tedy krajský soud pochybil, když za jeden z důvodů zrušení napadeného rozhodnutí označil také to, že se stěžovatel nezabýval možností udělení doplňkové ochrany. Žaloba ovšem obsahuje blíže po skutkové stránce rozvedené tvrzení, že žalobci měl být udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu (v této souvislosti lze poznamenat, že judikatura akceptovala určitý nižší standard požadavků na přesnost vyjádření žalobního bodu, pokud jde o řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany – viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 2. 2010, č. j. 2 Azs 10/2009 - 61, přihlížející i k tomu, že žalobci jsou cizinci handicapovaní zejména jazykovou bariérou). Důvodnost této žalobní námitky tedy nemohla být, krajským soudem meritorně posouzena (stěžovatel se k ní, v důsledku nesprávného výkladu procesního postupu dle zákona o azylu, nevyjádřil), a proto z tohoto důvodu napadený rozsudek obstojí. Nebylo tak nutné, aby zdejší soud rozhodnutí krajského soudu rušil, neboť důvody tohoto rozhodnutí obstojí v podstatné míře (k tomu blíže viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, publikovaný pod č. 1865/2009 Sb. NSS).

Pokud stěžovatel namítá, že krajský soud vycházel při svém rozhodování z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaného pod č. 1724/2008 Sb. NSS, které však bylo vydáno až po vydání napadeného rozhodnutí stěžovatele, toto tvrzení odpovídá realitě. Pro posouzení zákonnosti rozsudku krajského soudu to však nemá žádný vliv, neboť nic nebrání tomu, aby takové rozhodnutí bylo argumentačně využito. Soudní rozhodnutí podává autoritativní výklad právních norem. Právní norma pochopitelně (až na některé přípustné výjimky) retroaktivně působit nesmí, pokud jde ale o výklad jejich obsahu a smyslu, je třeba konstatovat, že ten je dán objektivně a soud jej pouze odkrývá. V zásadě tedy soud říká, jak měla být norma vykládána již ode dne své účinnosti (s určitou výjimkou, kdy výklad stejného ustanovení může posunout zásadní společenský vývoj, k němuž ovšem v daném případě nedošlo). Kdy je tento výklad podán, tak není v principu podstatné.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu, než ji za podmínek vyplývajících z ustanovení § 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s. zamítnout.

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalobce, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladu řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. června 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu